

Zespół Szkół Nr 16 we Wrocławiu, ul. Głogowska 30, tel. 71/7986883

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY ZESPOŁU SZKÓŁ NR 16

Szkoła Podstawowa nr 102

Szkoła Przystosowująca do Pracy nr 2

we Wrocławiu przy ul. Głogowskiej 30

opracowany na rok szkolny 2019/2020

Podstawa prawna:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z dn. 11 stycznia 2017 r., poz.59 art. 26, art. 84 ust. 2 pkt 1 i ust. 3.).
3. Ustawa z dnia o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008 (Dz. U nr 111, poz. 535 z późniejszymi zmianami-Dz. U Nr 113, poz. 731 z 1997r)
4. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33).
5. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dn. 20 czerwca 2002 r., w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
7. Rozp. MEN z 24 lipca 2015 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. poz 1113)
8. Rozp. MEN z dnia 28 marca 2017 w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 703)

Placówka funkcjonuje od 01.09.1997 roku. Powstała z inicjatywy rodziców zrzeszonych w Dolnośląskim Stowarzyszeniu na rzecz Autyzmu.

Powodem powstania placówki było wykluczanie uczniów z autyzmem i niepełnosprawnością intelektualną z uczestnictwa w zajęciach szkolnych na rzecz realizowania obowiązku szkolnego w formie nauczania indywidualnego.

Początkowo szkoła dla uczniów z autyzmem funkcjonowała jako filia Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 8, a od 01.09.2000 roku jako samodzielna placówka – Szkoła Podstawowa Nr 102 dla Uczniów z Autyzmem.

2 września 2002 roku powstał Zespół Szkół Specjalnych Nr 28 dla Uczniów z Autyzmem, 1.09.2004 roku powstał Zespół Placówek Oświatowych Nr 2, 1.09.2016 roku powstał Zespół Szkół Nr 16, w skład którego wchodziły następujące szkoły: Szkoła Podstawowa Specjalna nr 102, Gimnazjum Specjalne Nr 58 i Szkoła Przystosowująca do Pracy Nr 2. 1.09.2019 r. Gimnazjum przestało istnieć w związku z reformą systemu oświaty.

Wszystkie oddziaływania: wychowawcze, edukacyjne, rewalidacyjne zdeterminowane są przez osiowe objawy autyzmu:

- jakościowe nieprawidłowości wzajemnych interakcji społecznych
- jakościowe nieprawidłowości w porozumiewaniu się
- ograniczone, powtarzające się i stereotypowe wzorce zachowania, zainteresowań i aktywności.

Szkolny zestaw programów nauczania i program wychowawczo-profilaktyczny tworzą spójną całość i uwzględniają wymagania zawarte w podstawie programowej. Ich realizacja jest zadaniem każdego nauczyciela/specjalisty.

Wychowywanie to proces wspomagania wychowanka/ucznia w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie dojrzałości w czterech podstawowych sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej (prof. Z. B. Graś).

Proces ten składa się z czterech elementów i realizowany jest przez nas jako:

- ✓ wspomaganie rozwoju (czyli promocję zdrowia)
- ✓ kształtowanie postaw i zachowań uznawanych za pożądane (kierowanie zachowaniem, praktyka pozytywna)
- ✓ korygowanie deficytów (rewalidacja ruchowa, poznawcza, społeczna)
- ✓ zapobieganie/profilaktyka (np. eskalacji zaburzenia, utrwalaniu się nieprawidłowych wzorców zachowań)

W placówce podejmuje się niezbędne działania w celu tworzenia optymalnych warunków realizacji działalności wychowawczej i profilaktycznej. Dotyczą one efektów w zakresie kształcenia, wychowania i opieki oraz realizacji celów i zadań statutowych, organizacji procesów kształcenia, wychowania i opieki, tworzenia warunków dla rozwoju i aktywności uczniów, współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Przy planowaniu pracy wychowawczej uwzględniamy poważne zaburzenia sensoryczne, które także mogą być przyczyną zachowań niepożądanych, nieakceptowanych społecznie, w tym także agresywnych i autoagresywnych.

Wszystkie procedury stosowane wobec zachowań trudnych, w tym awersyjne, wdrażane są po uzyskaniu zgody rodziców/prawnych opiekunów. Zawieszenie ucznia w obowiązkach ucznia, wynikające z zachowań nie podlegających zmianie w oparciu o interwencje psychologiczno-pedagogiczne, poprzedzone jest wnikliwą analizą wszystkich potencjalnych strategii mogących je wyeliminować.

Program wychowawczo-profilaktyczny placówki uwzględnia: aktualną wiedzę o autyzmie i jego terapii, indywidualne możliwości i ograniczenia rozwojowe uczniów, oczekiwania rodziców, możliwości lokalowe i położenie w określonym środowisku społeczno-kulturowym.

W związku z tym, że funkcjonowanie poznawcze uczniów odbiega od wieku metrykalnego, przygotowuje się wspólny Program wychowawczo-profilaktyczny dla całego zespołu szkół.

Baza placówki:

Placówka dysponuje salami lekcyjnymi, gabinetami psychologów, gabinetami logopedycznymi, gabinetem pielęgniarki, pracowniami plastycznymi; salą doświadczenia świata, pracownią komputerową, pomieszczeniami, które zamiennie pełnią funkcję sal do zajęć grupowych, salą do aktywności ruchowej (brak sali gimnastycznej), salą do gimnastyki korekcyjnej, salami do realizacji zajęć świetlicowych. Na dużym podwórku szkolnym znajduje się plac zabaw dla młodszych dzieci oraz siłownia zewnętrzna.

Cele i zadania wychowawcze i profilaktyczne szkoły

Nadrzędnym celem oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych prowadzonych wobec uczniów z autyzmem i niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym w Szkołach zorganizowanych w ramach Zespołu Szkół Nr 16 jest dążenie do optymalnego rozwoju ucznia przy uwzględnieniu jego indywidualnych ograniczeń i możliwości. Realizując ten cel bierze się pod uwagę specyficzne zaburzenia występujące u uczniów z autyzmem. Zasadne więc wydaje się wplatanie treści z zakresu profilaktyki w działania wychowawcze i dydaktyczne, nie zaś prowadzenie oddzielnych tego typu zajęć. Należy uznać prawo osób z autyzmem do rozwoju we własnym tempie, uwzględniać je podczas ustalania kierunków pracy i proponować im działania dostosowane do ich możliwości. Nie można założyć, przewidzieć czy nawet oczekiwać konkretnych osiągnięć w określonym czasie. Można jedynie wyznaczać kierunki, w jakich uczeń będzie się rozwijać, starać się wspierać go na tej drodze i podążać za nim aktywnie, mobilizując go do współpracy. Celem nadrzędnym programu jest wzmacnianie pożądaných i powszechnie akceptowanych postaw prozdrowotnych i społecznych.

Podstawową powinnością wychowawczą jest przygotowanie ucznia do radzenia sobie w otaczającym świecie. W związku z powyższym za priorytetowe uznaje się wykształcenie bądź doskonalenie następujących kluczowych umiejętności:

- samodzielność w codziennym życiu
 - higieniczne załatwianie potrzeb fizjologicznych
 - mycie się ze szczególnym uwzględnieniem okresu dojrzewania
 - samodzielne ubieranie i rozbieranie się
 - przygotowywanie posiłków, spożywanie ich i sprzątanie po nich
 - porządkowanie miejsca nauki, pracy, zabawy
 - unikanie zagrożeń dotyczących zdrowia
 - zrozumienie potrzeby zdrowego odżywiania
- komunikowania się z otoczeniem na miarę swoich możliwości
- zachowywania się w sposób społecznie akceptowany, w tym:
 - eliminowanie zachowań niepożądanych poprzez stosowanie procedur zaakceptowanych przez rodziców ucznia
 - kształtowanie umiejętności rozładowywania napięć emocjonalnych oraz komunikowania swoich potrzeb poprzez trening umiejętności społecznych, kierowanie zachowaniem i praktykę pozytywną
- właściwego zachowywania się w miejscach publicznych
 - w środkach komunikacji miejskiej i w ruchu drogowym

- poprzez przestrzeganie norm przyjętych dla danego miejsca/sytuacji
- odpowiedniego zachowania się wobec zagrożeń otaczającego środowiska
- uczestnictwo w imprezach kulturalnych: organizowanych w przestrzeni szkolnej, a także pozaszkolnej
- współdziałania w grupie poprzez:
 - stwarzanie sytuacji sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu umiejętności przestrzegania norm i zasad obowiązujących w działaniach grupowych
 - podejmowanie działań grupowych
 - dbanie o bezpieczeństwo swoje i innych
- właściwego organizowania czasu wolnego poprzez:
 - doświadczania różnych form aktywności
 - umożliwienie dokonywania wyboru aktywności
 - wyuczenie różnych form aktywności (zgodnych z preferencjami ucznia)
 - kształtowanie czynnej postawy w zakresie organizacji czasu wolnego i kultury życia codziennego

Nauczyciele i specjaliści szkół, w ramach oddziaływań wychowawczych oraz profilaktycznych rozwijają zainteresowania, aktywność i uzdolnienia uczniów poprzez:

- organizację i udział w imprezach kulturalnych i działaniach artystycznych (warsztaty teatralne, spektakle teatralne, prezentacja twórczości plastycznej, koncerty muzyczne, zwiedzanie muzeów, udział w wystawach, wyjścia do kina)
- organizowanie i udział w imprezach sportowo-rekreacyjnych (zawody, olimpiady specjalne, Dzień Sportu) na terenie szkoły i poza szkołą
- uprawianie dyscyplin sportowych; korzystanie z obiektów rekreacyjnych
- prowadzenie kół zainteresowań oraz innych zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania i wychodzących naprzeciw potrzebom uczniów (organizowanych zarówno przed lekcjami, jak i po nich)

Całokształt oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych odbywa się w atmosferze akceptacji i życzliwości poprzez minimalizowanie sytuacji stresujących, stwarzanie sytuacji, w których uczeń może odnieść sukces i przeżywać radość, a naczelną zasadą wychowywania jest uznawanie systemu wartości opartego na szacunku wobec drugiego człowieka.

Nawet niewielkie postępy ucznia powinny być wzmacniane pozytywnie, natomiast brak postępów nie podlega wartościowaniu negatywnemu.

Oddziaływania wychowawcze i profilaktyczne są priorytetowe wobec wszystkich innych działań prowadzonych w placówce. Powinny być realizowane przez wszystkich pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych i być spójne z kodeksem etyki pracownika Zespołu Szkół Nr 16.

Celem działań specjalistów jest harmonijne oddziaływanie w zakresie przekazywania wiedzy jak i kształtowanie umiejętności i postaw.

Uczeń może uczestniczyć w zajęciach innej klasy w sytuacji gdy daje to możliwość realizowania odpowiednich celów wychowawczych i profilaktycznych (bez zmniejszenia ilości godzin uczniowskich), jeżeli nie zagraża to bezpieczeństwu wszystkich uczniów.

Wizja absolwenta

Chcielibyśmy aby absolwent/absolwentka Zespołu Szkół Nr 16 był samodzielny/a na miarę swoich możliwości w codziennym życiu, akceptowany/a przez swoją rodzinę i otoczenie, czerpał/a radość z życia i z kontaktów z innymi.

- Był/a samodzielny/a w zakresie samoobsługi:
 - higieny,
 - jedzenia,
 - ubierania się.
- Potrafił/a komunikować się w sposób werbalny lub niewerbalny:
 - rozumie i respektuje komunikaty,
 - wyraża swoje potrzeby i stany emocjonalne.
- Poprawnie funkcjonował/a w otoczeniu:
 - miał/a świadomość własnej osoby i przynależności do rodziny,
 - respektował/a normy społeczne i zachowuje się odpowiednio w miejscach publicznych,
 - potrafił/a nawiązać relacje społeczne i współpracować w grupie,
 - czerpał/a radość z życia i kontaktu z innymi,
 - rozumiał/a stany psychiczne innych osób,
- Posiadał/a podstawowe umiejętności szkolne w stopniu zgodnym z możliwościami rozwojowymi.
- Potrafił/a dokonać wyboru spośród proponowanych form aktywności w czasie wolnym (zgodnie z własnymi preferencjami i zdolnościami) lub samodzielnie organizuje sobie czas wolny
- Doświadczał/a radości z kontaktu z drugim człowiekiem

Współpraca z rodzicami

Rodzina jest podstawowym źródłem informacji o dziecku: jego lękach, preferencjach, nietypowych zachowaniach. Szanse na optymalne efekty oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych i terapeutyczno-edukacyjnych są wtedy, gdy połączymy z jednej strony bardzo dobrą znajomość dziecka, determinację do wytworzenia pozytywnej zmiany opartą na emocjach, z drugiej, profesjonalizm i wiedzę merytoryczną.

Kierunek działań wychowawczych i profilaktycznych powinien być szczególnie spójny z wolą rodziców. Szkoła jako instytucja nie ponosi całej odpowiedzialności za wszystkie możliwe zadania wychowawcze. Szkoła inicjuje i wspiera te oddziaływania, które są wspólnie realizowane z rodzicami i powinny być prowadzone zarówno w szkole, jak i w domu. Realizując te zadania stara się zapewnić przede wszystkim poczucie bezpieczeństwa, akceptacji i zaufania oraz kultywować szacunek i życzliwość, zarówno w relacjach z uczniem jak i jego rodziną. Ważne jest budowanie dobrych relacji z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych prowadzonych przez nauczycieli. Placówka podejmuje wszystkie zadania w poszanowaniu godności i prawa do intymności każdego ucznia i jego rodziny.

Proces wychowania opiera się na codziennej pracy edukacyjno-terapeutycznej, opiekuńczo-wychowawczej, rewalidacyjnej i profilaktycznej, udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w ramach odpowiednich zespołów, regularnych kontaktach z rodzicami, wymianie opinii, wspólnym rozwiązywaniu problemów związanych z wychowaniem dzieci, prowadzeniu grup wsparcia oraz indywidualnych konsultacji, przekazywaniu wiedzy merytorycznej (wykłady, warsztaty, kursy i szkolenia, literatura) i zagospodarowywaniu czasu wolnego. Ważne jest również promowanie zdrowego stylu życia, uświadamianie zagrożeń i konsekwencji wynikających ze stosowania używek (takich jak narkotyki, dopalacze, alkohol, napoje energetyczne, papierosy) w obecności dzieci. Współczesna wiedza dowodzi ich negatywnego wpływu na zdrowie, rozwój poznawczy, emocjonalny oraz społeczny. Ponadto istotne jest budowanie w rodzicach poczucia odpowiedzialności za korzystanie przez ich dzieci z internetu oraz dostęp do odpowiednich programów.

Zespół Wychowawczy

W placówce funkcjonuje Zespół Wychowawczy, który ma za zadanie rozwiązywanie szczególnie trudnych sytuacji dotyczących uczniów. Problemy mogą być sygnalizowane zarówno przez nauczycieli, specjalistów, jak i rodziców.

W skład stały Zespołu Wychowawczego wchodzi dyrektor, wicedyrektor, psycholog oraz zainteresowani czy zgłaszający problem wychowawczy nauczyciele/specjaliści.

Formy i metody pracy

Zajęcia odbywają się w formie zajęć lekcyjnych indywidualnych, klasowych i grupowych, a także wycieczek szkolnych oraz spotkań z przedstawicielami służby zdrowia, policji itp., zawodów sportowych, gier i zabaw.

Metody m. in. stosowane w pracy :

1. Elementy programu TEACCH
2. Elementy metody W. Sherborne
3. Elementy metody modyfikacji zachowań C. Sutton
4. Elementy metody Integracji Sensorycznej
5. Elementy metody Dobrego Startu
6. Elementy metody Ch. Knilla
7. Metoda Tomatisa
8. Alternatywne metody komunikowania się (plansze wyboru, system PECS, PCS, system PC, system Makaton)

Specjaliści pracujący w placówce stosują również inne, opisane przez współczesne nauki społeczno-pedagogiczne metody pracy z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem pracy z dzieckiem z autyzmem.

Ocena rozwoju i zachowania uczniów

W ocenie funkcjonowania dzieci z autyzmem w szkole podstawowej stosujemy **Profil Psychoedukacyjny** (PEP-R). Test zbudowany jest z dwóch skal. Pierwsza, Skala Rozwoju, dostarcza informacji o poziomie rozwoju funkcji istotnych dla procesu edukacji (naśladownictwo, percepcja, koordynacja wzrokowo-ruchowa, czynności poznawcze, motoryka mała, motoryka duża i komunikacja-mowa czynna), druga – Skala Zachowań, pomaga rozpoznać reakcje i zachowania charakterystyczne dla autyzmu, wyniki w niej uzyskane wskazują na rozmiar problemów związanych z zachowaniem dziecka. Skala obejmuje cztery obszary: nawiązywanie kontaktów i reakcje emocjonalne, zabawa i zainteresowanie przedmiotami, reakcje na bodźce oraz mowa.

Drugim narzędziem jest grupa inwentarzy do oceny postępu w rozwoju społecznym Gunzburga (**PPAC, PAC 1, PAC-2**). Badane są następujące obszary: obsługiwanie siebie, komunikowanie się, uspołecznienie, zajęcia.

W ocenie funkcjonowania młodzieży i dorosłych z autyzmem w starszych klasach SP oraz w SPP stosujemy nową metodę diagnostyczną - **Profil Umiejętności Zawodowych i Społecznych TEACCH** (TTAP). Obejmuje on następujące obszary funkcjonowania: czynności zawodowe, kompetencje zawodowe, samodzielność, organizowanie czasu wolnego, umiejętność porozumiewania się, kompetencje społeczne.

PEP-R kładzie nacisk na rozwojowe poziomy naśladowania i zdolności poznawcze, natomiast w TTAP ważną składową są umiejętności społeczne i warunki niezbędne do właściwego funkcjonowania w społeczeństwie.

W ocenie poziomu funkcjonowania ucznia istnieje możliwość wykorzystania, w zależności od potrzeb ucznia i specyfiki warsztatu pracy nauczyciela, innych dostępnych narzędzi opisanych w literaturze specjalistycznej.

Tradycja i obrzędowość szkoły

Uroczystości szkolne stanowią integralną część procesu wychowawczego. Celebrowanie ważnych i tradycyjnych uroczystości przygotowywanych z rodzicami wykorzystywane jest jako naturalne sytuacje wychowawcze. Regularnie świętujemy: urodziny uczniów, zabawę andrzejkową, dzień św. Mikołaja, Boże Narodzenie, zabawę karnawałową, dzień wiosny, Wielkanoc, Dzień Matki i Dzień Ojca, Dzień Dziecka.

Współpraca ze środowiskiem

Ważnym elementem wychowywania dzieci autystycznych jest uczestniczenie oraz organizowanie integracyjnych spotkań pozaszkolnych: koncerty w PSM I st. im. G. Bacewicz, konkursy plastyczne, olimpiady i zawody sportowe, przeglądy artystyczne, festiwale piosenki, spotkania z uczniami z różnych placówek.

Współpracujemy z:

- ✓ Organem Prowadzącym w zakresie realizacji podstawowych zadań wynikających z prawa oświatowego oraz realizowania zadań na rzecz uczniów z autyzmem realizujących obowiązek szkolny w różnych typach szkół i wspierania wrocławskich nauczycieli w pracy z tą grupą uczniów
- ✓ Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną nr 5 w zakresie orzecznictwa psychologiczno-pedagogicznego
- ✓ SOSW Nr 1
- ✓ Przedszkolem Integracyjnym nr 125
- ✓ Niepubliczną Szkołą Specjalną HANDICAP
- ✓ Akademią Wychowania Fizycznego
- ✓ Dolnośląską Szkołą Wyższą (praktyki studenckie)
- ✓ Klubami sportowymi: Sport Werk, Hasta La Vista, Redeco, Międzyszkolnym Klubem Sportowym, klub sportowy Vol-Trick, Centrum Treningowe SPARTAN
- ✓ Domami Pomocy Społecznej jako potencjalnie kolejnym miejscem pobytu stacjonarnego/stalego absolwentów
- ✓ Warsztatem Terapii Zajęciowej „Wspólnota”
- ✓ Środowiskowym Domem Samopomocy „Okuliki”
- ✓ Dolnośląskim Stowarzyszeniem na Rzecz Autyzmu –podejmowanie inicjatyw mających na celu propagowanie problematyki autyzmu i tworzenia szeroko rozumianego systemu wsparcia dla osób z autyzmem (np. Klub Aktywności „ Po Drodze”)
- ✓ Dolnośląskim Oddziałem Polskiego Związku Logopedów

- ✓ Szkołą Muzyczną I stopnia im. G. Bacewicz
- ✓ Teatrem ARKA
- ✓ Parafią Chrystusa Króla i NMP Królowej Pokoju (Msze okolicznościowe, I Komunia Św. naszych uczniów)

Tworzenie wizerunku szkoły

Poprzez:

- ✓ Szerzenie i propagowanie wiedzy dotyczącej autyzmu w społeczeństwie: organizowanie konferencji (Europejski Tydzień Autyzmu, Światowy Dzień Wiedzy o Autyzmie), prowadzenie szkoleń i warsztatów, współpracę z mediami (prasa, radio, telewizja).
- ✓ Inicjowanie działań na rzecz organizowania i doskonalenia systemu wsparcia dla osób z autystycznego spektrum poprzez nawiązywanie współpracy z różnymi organizacjami pozarządowymi, społecznymi i kulturalnymi organizowanie kursów i szkoleń dla rodziców i specjalistów, publikacje.
- ✓ Prowadzenie zajęć otwartych dla nauczycieli i specjalistów z innych placówek.
- ✓ Przyjmowanie studentów na praktyki i staże.

Cele i zadania szczegółowe

Za przygotowanie indywidualnego programu terapeutyczno-edukacyjnego, opartego na zaleceniach Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, diagnozie funkcjonalnej oraz treściach podstawy programowej odpowiedzialny jest zespół nauczycieli i specjalistów (we współpracy z rodzicami) pracujących w placówce z dzieckiem, którego koordynatorem jest wychowawca klasy. Nad prawidłowością całego procesu czuwa dyrektor szkoły.

Działy i treści profilaktyczno-wychowawcze

DZIAŁY	TREŚCI	SPODZIEWANE EFEKTY UCZENI:
Dział I Higiena osobista	1. Wyrabianie umiejętności i przyzwyczajanie do systematycznego dbania o swoją czystość:	

	<p>- staranne mycie rąk z przestrzeganiem kolejnych etapów tej czynności, zwłaszcza po wyjściu z toalety, przed posiłkami, po powrocie do domu;</p> <p>-higiena jamy ustnej;</p> <p>-systematyczne mycie całego ciała, korzystanie z przyborów toaletowych oraz kosmetyków (dezodoranty, kremy);</p> <p>-dbanie o higienę i estetyczny wygląd włosów;</p> <p>-posługiwanie się chustką do nosa;</p> <p>-pielęgnacja paznokci;</p> <p>-higiena podczas menstruacji;</p> <p>2.Dbanie o schludny wygląd ubrania.</p> <p>3.Przestrzeganie zasady nie korzystania z przedmiotów osobistego użytku należących do innych osób.</p> <p>4.Przestrzeganie zasady higienicznego korzystania z urządzeń sanitarnych.</p>	<p>- starannie myje ręce po wyjściu z toalety, przed posiłkami i po powrocie do domu,</p> <p>-samodzielnie lub z pomocą myje zęby,</p> <p>-rozumie konieczność codziennego mycia całego ciała, pamięta o użyciu kosmetyków,</p> <p>-potrafi umyć włosy samodzielnie lub z pomocą, potrafi się uczesać,</p> <p>-używa chusteczki do nosa w razie potrzeby,</p> <p>-pamięta o utrzymaniu paznokci w czystości,</p> <p>-pamięta o higienie osobistej podczas menstruacji,</p> <p>-dba o estetykę wyglądu zewnętrznego,</p> <p>-nie używa grzebienia, szczoteczki do zębów, ręcznika należących do innych osób,</p> <p>-korzysta z urządzeń sanitarnych w sposób higieniczny.</p>
<p>Dział II Ja w bezpiecznym świecie</p>	<p>1.Bezpieczeństwo w szkole:</p> <p>- bezpieczne poruszanie się na terenie szkoły,</p> <p>- bezpieczne korzystanie z urządzeń elektrycznych (telewizor, komputer, radiomagnetofon, video, czajnik i inne),</p> <p>- bezpieczne posługiwanie się prostymi narzędziami (nożyczki, młotek, narzędzia ogrodnicze, inne),</p> <p>- bezpieczne zachowanie się podczas zajęć ruchowych i zajęć grupowych,</p> <p>- kształtowanie umiejętności związanych z odmawianiem i dokonywaniem właściwych wyborów w sytuacjach skłaniających do picia alkoholu, palenia papierosów, brania narkotyków itp.</p> <p>- bezpieczne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci,</p>	<p>- zna zasady bezpieczeństwa obowiązujące podczas pobytu w szkole, w domu,</p> <p>-bezpiecznie korzysta ze znanych mu urządzeń elektrycznych i prostych narzędzi,</p> <p>- przestrzega zasad bezpieczeństwa podczas zabaw ruchowych,</p> <p>- wie, że należy powstrzymać się od korzystania z substancji zagrażających zdrowiu, potrafi odmówić przyjęcia czegokolwiek od osoby nieznanym,</p> <p>- wie, z jakich stron internetowych może korzystać, unika kontaktów z</p>

	<p>2. Bezpieczeństwo w domu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpieczne korzystanie z urządzeń znajdujących się w domu, - bezpieczne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci, - przestrzeganie zakazu samodzielnego zażywania leków i innych środków medycznych, a także substancji niedozwolonych, takich jak narkotyki, dopalacze, alkohol, napoje energetyczne, papierosy, - przestrzeganie zakazu używania środków chemicznych, zapalek, - właściwe zachowanie się w kontaktach z nieznajomymi pukającymi do drzwi, - odpowiednie reagowanie na sytuacje nietypowe (np. skaleczenie, pożar itp.) <p>3. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawidłowe, bezpieczne poruszanie się po różnych drogach, - znajomość niektórych znaków drogowych, w szczególności podstawowych sygnałów świetlnych, - właściwe, bezpieczne zachowanie w środkach transportu, <p>4. Bezpieczeństwo w różnych środowiskach społeczno-przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dostrzeganie i unikanie czynników zagrażających zdrowiu i życiu, - właściwe zachowanie w kontaktach ze zwierzętami, - właściwe zachowanie się w miejscach publicznych, - dbanie o bezpieczeństwo swoje i innych 	<p>nieznajomymi osobami przez internet (zagrożenie cyberprzemocą),</p> <ul style="list-style-type: none"> - unika czynników zagrażających zdrowiu i życiu, - wie, z jakich stron internetowych może korzystać, unika kontaktów z nieznajomymi osobami przez internet (zagrożenie cyberprzemocą), - unika czynników zagrażających zdrowiu i życiu, - wie, że nie należy bawić się zapalkami, lekami, środkami medycznymi i chemicznymi, - wie, jak zachować się w niektórych sytuacjach nietypowych, - zna zasady bezpiecznego uczestniczenia w ruchu drogowym, - zna zasady poprawnego korzystania z publicznych środków transportu. - zna i przestrzega zasad prawidłowego zachowania się w różnych środowiskach społeczno-przyrodniczych,
--	---	---

	<p>podczas wycieczek.</p> <p>5.Uświadomienie uczniom prawa do nietykalności cielesnej.</p>	
<p>Dział III Moje zdrowie</p>	<p>1.Dbanie o właściwą postawę ciała: - wyrabianie nawyków związanych z prawidłową postawą ciała, podczas nauki, zabawy i wypoczynku, - rozwijanie świadomości własnego ciała.</p> <p>2.Odżywianie: -wpajanie zasad racjonalnego odżywiania się – przyzwyczajanie do spożywania urozmaiconych posiłków, surówek, warzyw i owoców, -dostarczanie informacji o tym co sprzyja, a co zagraża zdrowiu,</p> <p>3.Dbałość o zdrowie: - uświadamianie konieczności korzystania z usług medycznych, służących zachowaniu i przywróceniu zdrowia, - uczenie właściwego doboru ubioru do warunków atmosferycznych, - uczenie radzenia sobie z napięciem emocjonalnym, wygaszanie agresji i negatywnych nawyków.</p> <p>4.Organizacja pracy i wypoczynku: - wskazanie właściwych i dających zadowolenie możliwości spędzania wolnego czasu, - kształcenie umiejętności wyboru odpowiedniego programu telewizyjnego, zabawy itp. - wdrażanie do samodzielnego organizowania własnych zajęć w ciągu dnia, - wdrażanie do dbania o porządek w miejscu nauki i pracy.</p>	<p>-potrafi zachować prawidłową postawę ciała, -wskazuje lub nazywa części ciała, -wie, jak zdrowo się odżywiać, jakich produktów unikać, -wie, jak zachować się podczas badania lekarskiego, -wie, jak dobrać odzież do warunków atmosferycznych, -nie dokuczają innym w momentach zdenerwowania, -potrafi zagospodarować czas wolny, - dba o porządek wokół siebie, porządkuje miejsce nauki, pracy i wypoczynku.</p>
<p>Dział IV Ja - uczeń</p>	<p>1.Używanie form grzecznościowych i uprzejme zachowanie się w stosunku do innych.</p> <p>2.Wdrażanie do zgodnego współdziałania w zabawach i w czasie zajęć.</p>	<p>- zna i stosuje zwroty grzecznościowe, - zna zasady współdziałania w grupie,</p>

	<p>3. Nabywanie zwyczaju czekania na swoją kolej.</p> <p>4. Kulturalne zwracanie się do siebie.</p> <p>5. Wyrabianie umiejętności właściwego zachowania się w miejscach publicznych (na podwórku, w parku, w sklepie, w drodze do szkoły i domu, w środkach komunikacji, w kościele, w teatrze, w filharmonii, w kinie).</p> <p>6. Wyrabianie umiejętności (nawyku) kulturalnego spożywania posiłków i właściwego zachowania się podczas jedzenia.</p> <p>7. Uczenie poszanowania wytworów własnej pracy i innych osób.</p> <p>8. Ćwiczenie umiejętności podporządkowania się wymogom życia społecznego.</p>	<p>- potrafi zachować się zgodnie z przyjętymi normami w szkole, domu i miejscach publicznych,</p> <p>- uczestniczy w wycieczkach i wyjściach poza szkołę, korzysta poprawnie z miejsc publicznych,</p> <p>- w sposób kulturalny spożywa posiłki,</p> <p>- nie niszczy wytworów pracy własnej i innych,</p>
<p>Dział V Ja – członek rodziny</p>	<p>1. Poznawanie ról poszczególnych osób w rodzinie.</p> <p>2. Utrwalanie wiadomości na temat danych osobowych.</p> <p>3. Wdrażanie i doskonalenie umiejętności wykonywania drobnych prac domowych.</p> <p>4. Nabywanie umiejętności właściwego świętowania rodzinnych uroczystości.</p> <p>5. Kształtowanie uczucia przywiązania i szacunku dla rodziców, dziadków; przyjacielskich i serdecznych stosunków z rodzeństwem i opiekuńczego zachowania wobec młodszych.</p> <p>6. Uświadomienie konieczności zapewnienia domownikom ciszy i spokoju podczas pracy, nauki i wypoczynku.</p> <p>7. Przedstawianie właściwych wzorców zachowania i traktowania członków rodziny.</p>	<p>- zna role poszczególnych osób w rodzinie,</p> <p>- pamięta nazwisko i adres zamieszkania,</p> <p>- wie, jak może pomóc w gospodarstwie domowym,</p> <p>- wie, jak zachować się podczas uroczystości i świąt, - potrafi składać życzenia</p> <p>- potrafi okazać miłość i szacunek w stosunku do członków rodziny</p> <p>- reaguje na prośby domowników, przestrzega zasad współżycia w gronie rodzinnym</p>

Szczegółowe zadania przewidziane do realizacji, wraz z terminami i osobami odpowiedzialnymi znajdują się w Planie Pracy Zespołu Szkół Nr 16 opracowanym na rok szkolny 2018/2019.

Realizatorami programu i osobami odpowiedzialnymi są wszyscy pracownicy ZS nr 16.

Program adresowany jest do uczniów Szkoły Podstawowej Nr 102 oraz Szkoły Przysposabiającej do Pracy Nr 2.

Monitoring i ewaluacja

Zakładamy trzy płaszczyzny ewaluacji:

1. dotyczącej zmiany w funkcjonowaniu uczniów, (obiektywne wskazania narzędzi diagnostycznych),
2. wynikającej z obserwacji zachowań uczniów, rozmów z rodzicami, rozmów z nauczycielami i pracownikami szkoły,
3. wynikającej z subiektywnych opinii rodziców wyrażonych w przeprowadzanych raz w roku szkolnym ankiet.